

Objaśnienia wartości przyjętych w Wieloletniej Prognozie Finansowej na lata 2023- 2045 Gminy Miasta Radomia

Za podstawę do opracowania Wieloletniej Prognozy Finansowej na kolejne lata przyjęto projekt budżetu Gminy Miasta Radomia na 2023 rok. Następnie założono zmiany poszczególnych kategorii dochodów i wydatków w oparciu o zakres wykonywanych zadań oraz prognozowane wskaźniki inflacji i PKB.

Wskaźniki makroekonomiczne przyjęto na podstawie Wytycznych Ministra Finansów dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw mających zastosowanie dla sporządzania wieloletnich prognoz finansowych oraz raportów bankowych przygotowanych przez analityków kredytowych. Dane te przedstawia poniższa tabela.

WSKAŹNIKI MAKROEKONOMICZNE I STOPY PROCENTOWE

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
wzrost gospodarczy (dynamika PKB)	3,10%	3,10%	2,90%	2,90%	2,90%	2,80%	2,70%	2,70%	2,60%
poziom cen (dynamika CPI)	4,80%	3,10%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%
WIBOR 3M	6,15%	6,15%	5,15%	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
WIBOR 6M	6,34%	6,34%	5,34%	3,20%	3,20%	3,20%	3,20%	3,20%	3,20%
dynamika realna wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej	3,30%	3,70%	3,50%	3,00%	2,90%	2,90%	2,90%	2,90%	2,90%

WSKAŹNIKI MAKROEKONOMICZNE I STOPY PROCENTOWE

	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041
wzrost gospodarczy (dynamika PKB)	2,60%	2,50%	2,40%	2,30%	2,20%	2,10%	2,00%	2,00%	1,80%
poziom cen (dynamika CPI)	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%
WIBOR 3M	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
WIBOR 6M	3,20%	3,20%	3,20%	3,20%	3,20%	3,20%	3,20%	3,20%	3,20%
dynamika realna wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej	2,80%	2,80%	2,80%	2,80%	2,80%	2,80%	2,70%	2,70%	2,70%

	2042	2043	2044	2045
wzrost gospodarczy (dynamika PKB)	1,80%	1,80%	1,70%	1,60%
poziom cen (dynamika CPI)	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%
WIBOR 3M	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
WIBOR 6M	3,20%	3,20%	3,20%	3,20%
dynamika realna wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej	2,70%	2,70%	2,60%	2,60%

Prognozę dochodów opracowano w podziale na dochody bieżące i majątkowe, zachowując układ danych prezentowanych w załączniku Wieloletnia Prognoza Finansowa. Podział ten przedstawia następujące tytuły dochodowe:

1) udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych:

W całym okresie trwania prognozy do wzrostu poziomu dochodów z tytułu udziałów w PIT przyjęto planowany wzrost poziomu wynagrodzeń oraz zatrudnienia w gospodarce narodowej.

2) udziały w podatku dochodowym od osób prawnych:

Wzrost tych dochodów zaplanowany jest w wielkości prognozowanego wskaźnika inflacji i wskaźnika dynamiki PKB.

3) subwencje:

Wzrost dochodów z części oświatowej subwencji w latach 2024-2025 przyjęto na stałym poziomie 12%, który odpowiada notowanym w ostatnich latach, jak również w projekcie budżetu na 2023 rok, wzrostom wysokości subwencji. W pozostałych latach wzrost ten przyjęto na poziomie 6%. Wysokość dochodów z tego tytułu związana jest bezpośrednio z dynamiką wynagrodzeń nauczycieli, która zależna jest od decyzji związanych z wprowadzaniem ewentualnych podwyżek uposażeń dla tej grupy zawodowej. Ponadto od 2024 roku planowane jest wprowadzenie subwencji rozwojowej, która dodatkowo zwiększy udział subwencji w strukturze dochodów i powinno pozytywnie wpłynąć na wysokość nadwyżki operacyjnej budżetu.

4) dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące:

Za podstawę do ustalenia wysokości tych dotacji dla lat objętych prognozą przyjęto stały wzrost w wysokości 1%. Znaczące zmniejszenie wielkości dochodów z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące wynika z faktu przeniesienia obsługi Programu Rodzina 500+ do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

5) pozostałe dochody bieżące:

Do tej kategorii zaliczają się między innymi: dochody z podatku od środków transportowych, z podatku od czynności cywilno-prawnych, dochody z opłaty skarbowej, dochody z opłat za użytkowanie wieczyste, dzierżawa i najem składników majątkowych czy wpływy z usług, podlegały indeksacji w całym okresie trwania prognozy o wysokość dynamiki PKB oraz o wartości inflacji. W ramach pozostałych dochodów bieżących wyodrębniono dochody z podatku od nieruchomości, których wartość będzie zmieniała się odpowiednio do połowy wartości wskaźnika prognozowanej inflacji. Przewiduje się wzrost podstaw opodatkowania w związku z przyrostem powierzchni przeznaczonych na prowadzenie działalności gospodarczej.

6) dochody ze sprzedaży mienia komunalnego:

Za podstawę dla ustalenia wysokości dochodów z tego tytułu przyjęto planowaną wielkość na 2023 rok natomiast w kolejnych latach przyjęto ich wzrost o stałą wartość 1%.

7) dotacje na inwestycje:

Wysokość dotacji przeznaczonych na inwestycje w 2024 roku obejmuje dofinansowanie w kwocie 35 000 000 zł pochodzące z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych z przeznaczeniem na dofinansowanie realizacji zadania pn. „Przebudowa wiaduktu w ul. Żeromskiego w Radomiu nad torami PKP wraz z infrastrukturą towarzyszącą.”

Ponadto planuje się podjąć działania mające na celu trwałą wzrost osiągniętych dochodów własnych z tytułu podatków i opłat lokalnych (opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, podatki lokalne), wpływów z usług (sprzedaż biletów komunikacji miejskiej, wpływy ze strefy płatnego parkowania) oraz z tytułu najmu i dzierżawy składników majątkowych (aktualizacja stawek najmów i dzierżaw). Stosowne projekty uchwał w tym zakresie zostaną poddane pod głosowanie do końca 2022 roku.

Prognozę wydatków opracowano w szczególności do poziomu działów klasyfikacji budżetowej, w ramach których wyodrębniono rodzaje wydatków według grup paragrafów (m. in. wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, wydatki majątkowe, itp.).

Za podstawę do oszacowania wielkości wydatków bieżących (poz. 2.1 z tabeli WPF) w kolejnych latach objętych prognozą przyjęto dane obejmujące zakres realizowanych zadań własnych i zleconych oraz wysokość wydatków bieżących przyjętych w projekcie budżetu na 2023 rok. Należy przy tym zaznaczyć, że w 2023 roku nastąpił bardzo duży wzrost wydatków bieżących (powyżej 110 mln zł względem uchwalonego budżetu Gminy Miasta Radomia na 2022 rok), który był w znacznym stopniu spowodowany przez czynniki zewnętrzne. Do czynników tych można zaliczyć rosnące koszty realizowanych usług publicznych, rosnące koszty pracy, koszty energii oraz wzrost wydatków na obsługę długu spowodowany wzrostem wysokości stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego. Wszystkie te czynniki spowodowały znaczące zwiększenie wartości bazowej dla określenia poziomu wydatków bieżących w latach kolejnych. W związku z tym w latach 2024-2025 prognozuje się niższą dynamikę tych wydatków niż 2023 roku. W latach 2026-2045 wzrost ten kształtuje się średnio na poziomie około 4%, czyli powyżej poziomu prognozowanego wskaźnika cen.

Za podstawę do ustalenia wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń (poz. 2.1.1) przyjęto przewidywany poziom zatrudnienia w gminnych jednostkach organizacyjnych oraz założono wzrost w latach 2024-2026 o połowę wysokości prognozowanego poziomu wzrostu wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej w pozostałych latach wielkość tych wydatków kształtuje się na poziomie wskaźnika dynamiki PKB i inflacji.

Wydatki z tytułu udzielonych poręczeń (poz. 2.1.2) przyjęto na podstawie obowiązujących umów poręczeń udzielonych przez gminę Spółce RTBS „Administrator”. Za podstawę wyliczeń przyjęto obowiązujące harmonogramy poręczonych przez Gminę kredytów i pożyczek.

W wydatkach bieżących objętych limitem określonym w artykule 226 ust. 3 ustawy o finansach publicznych (poz. 10.1.1) ujęto planowane do poniesienia wydatki bieżące zamieszczone w wykazie przedsięwzięć.

Wysokość wydatków na obsługę długu przedstawiono w tabeli w poz. 2.1.3. Wydatki na obsługę długu zaplanowano na podstawie harmonogramów spłat zaciągniętych już kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji, uwzględniając obowiązujące marże do stawek bazowych. Należy przy tym zaznaczyć, że zachodzące obecnie w gospodarce procesy inflacyjne, a co za tym idzie wysoka niepewność co do skali występowania presji inflacyjnej oraz oddziaływania polityki monetarnej banku centralnego, uniemożliwiają bardziej dokładne określenie poziomu stóp procentowych w krótkim okresie. Zgodnie z projekcją inflacji Narodowego Banku Polskiego poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych powinien ulegać zmniejszeniu od 2024 roku, co w konsekwencji spowoduje spadek stopy referencyjnej NBP. Dlatego też w przypadku znaczącej zmiany ceny pieniądza na rynku, możliwa jest korekta przyjętego poziomu stawek WIBOR obowiązujących w okresie trwania WPF.

Dla planowanych do zaciągnięcia kredytów w kolejnych latach objętych prognozą przyjęto następujące założenia:

- obligacje komunalne w latach 2024-2025 planowane do emisji na rynku krajowym emitowane będą na okres 12 lat,
- stopa bazowa dla planowanych kredytów została przyjęta na poziomie prognozowanej stawki WIBOR 3M,
- stopa bazowa dla planowanej emisji obligacji komunalnych została przyjęta na poziomie prognozowanej stawki WIBOR 6M,
- marża banku powyżej stopy bazowej została ustalona na średnim poziomie uzyskiwanym przez Gminę w postępowaniach przetargowych i konkursowych.

Na wydatki majątkowe (poz. 2.2) w latach 2024 - 2040 składają się zadania ujęte w wykazie przedsięwzięć, przy czym wielkość tych wydatków w dużym stopniu uzależniona będzie od możliwości pozyskania środków z funduszy unijnych oraz innych źródeł na dofinansowanie inwestycji.

Dane dotyczące planowanych przychodów w kolejnych latach przedstawiono w tabeli w poz. 4. Wielkość rozchodów (poz. 5.1) przeznaczonych na spłaty rat kapitałowych kredytów, pożyczek i wyemitowanych obligacji w kolejnych latach przyjęto na podstawie aktualnie obowiązujących umów oraz planowanych harmonogramów spłat dla nowych kredytów.

Kwota długu w kolejnych latach prognozy, przedstawiona w poz. 6 tabeli, wynika z sumy wielkości zadłużenia na koniec roku poprzedzającego dany rok budżetowy i zaciągniętych zobowiązań kredytowych w danym roku budżetowym pomniejszonej o przypadające na dany rok spłaty rat kapitałowych. Za podstawę liczenia kwoty długu przyjęto poziom jej prognozowanego wykonania w 2022 roku, który uwzględnia planowane przedpłaty kredytów w wysokości 4 mln zł oraz planowane dokonanie wcześniejszego wykupu obligacji w kwocie 23 000 000 zł oraz wcześniejszej spłaty kredytu w kwocie 1 000 000 zł z lat 2026-2027. Szczegółowy harmonogram tej operacji przedstawia się następująco:

1) z 2026 roku planuje się dokonać wcześniejszego wykupu serii obligacji z Banku Gospodarstwa Krajowego H17 - 6 000 000 zł, G18 - 5 000 000 zł, G19 - 6 000 000 zł;

2) z 2027 roku planuje się dokonać z wcześniejszej spłaty części raty kredytowej z kredytu zaciągniętego w konsorcjum banków PEKAO S.A. i BGK w kwocie 1 000 000 zł oraz wcześniejszego wykupu obligacji serii I17 o wartości 6 000 000 zł z Banku Gospodarstwa Krajowego.

W Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Miasta Radomia na lata 2023-2045 wprowadzono dane liczbowe dotyczące emisji obligacji przychodowych. W następstwie tej operacji uwzględniono dochody bieżące w latach 2023-2036 obejmujące dochody z tytułu umów dzierżaw gruntów pod budowę lotniska cywilnego w Radomiu, które stanowiąc będą przychód z innego przedsięwzięcia i źródło finansowania wykupu i obsługi wspomnianego instrumentu. Na podstawie art. 243a wprowadzono również odpowiednie wyłączenia z tytułu wykupu obligacji oraz kosztów ich obsługi. W konsekwencji opisanych operacji wypełniono sekcję obligacji przychodowych w załączniku Wieloletnia Prognoza Finansowa.

Oprócz wspomnianych powyżej wyłączeń wynikających z art. 243a, w załączniku wieloletnia prognoza finansowa uwzględniono również wyłączenia wynikające z art. 15 zob ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1842). Zgodnie z przywołanym przepisem do wskaźnika zadłużenia nie wlicza się rat kapitałowych i odsetek od zaciągniętych zobowiązań na pokrycie w 2020 roku utraconych dochodów podatkowych (wyłączenia te obowiązują w 2022 roku w kwocie 4,5 mln zł i 2023 roku w kwocie 1 mln zł), a także wydatków bieżących poniesionych w związku z przeciwdziałaniem COVID-19 w latach 2020-2022.

Analiza relacji wynikającej z art. 243 ustawy o finansach publicznych

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 15 września 2022 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 1964) znaczącej zmianie uległa interpretacja art. 243 ustawy o finansach publicznych. Zgodnie z brzmieniem art. 7 przywołanej ustawy jednostka samorządu terytorialnego może nie spełnić relacji ograniczającej zadłużenie w latach 2023-2025, jeżeli poziom jej zadłużenia będzie niższy niż 100% planowanych dochodów ogółem pomniejszonych o planowane kwoty dotacji i środków o podobnym charakterze oraz powiększone o przychody wyszczególnione w art. 217 ust. 2 pkt. 4-8 ustawy o finansach publicznych.

Na podstawie przywołanej regulacji obliczony w latach 2023-2025 wskaźnik zadłużenia do dochodów ogółem kształtuje się następująco:

- 2023 - 83,89%,
- 2024 - 84,18%,
- 2025 - 74,99%.

Wartości te wskazują, że Gmina Miasta Radomia ma możliwość zastosowania art. 7 przywołanej powyżej ustawy. W latach 2023-2025 planowany wskaźnik zadłużenia jest wyższy niż jego dopuszczalny poziom, co nie skutkuje naruszeniem obowiązujących przepisów i umożliwi uchwalenie budżetu Gminy Miasta Radomia na 2023 rok oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasta Radomia na lata 2023-2045.

Należy przy tym podkreślić, że z uwagi na zabezpieczenie wydatków bieżących na poziomie znacząco wyższym niż w latach ubiegłych, prognozowane w Wieloletniej Prognozie Finansowej wartości nie stwarzają zagrożenia dla realizacji zadań publicznych. Tak zaplanowane wielkości wydatków bieżących powodują przekroczenie dopuszczalnego poziomu wskaźnika zadłużenia.

Oprócz wskazanych powyżej regulacji odnoszących się do indywidualnego wskaźnika zadłużenia należy również wspomnieć o przepisach odnoszących się do bilansowania budżetu bieżącego (art. 242 ustawy o finansach publicznych). W obecnym stanie prawnym jednostki samorządu terytorialnego mają możliwość uchwalenia budżetu w sytuacji, gdy wydatki bieżące przewyższają dochody bieżące. Zaistnienie takiego zdarzenia jest możliwe w przypadku, gdy dochody bieżące zostaną powiększone o przychody wyszczególnione w art. 217 ust. 2 pkt. 5-8 ustawy o finansach publicznych. Przy tak obliczonej relacji wynikającej z art. 242 ustawy o finansach publicznych wartość ta wynosi 6 956 982 zł, co powoduje spełnienie ustawowego zapisu odnoszącego się do bilansowania budżetu bieżącego.

Ponadto, zgodnie z brzmieniem art. 9 ustawy z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 roku, poz. 1927 ze zm.), jednostki samorządu terytorialnego mogą w latach 2022-2025 uchwalić budżet, w którym będzie przekroczona relacja, o której mowa w art. 242 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, pod warunkiem że w latach 2022-2025 suma przekroczeń tej relacji w poszczególnych latach nie będzie wyższa od sumy nadwyżek wynikających z tej relacji w poszczególnych latach. Warunek ten również został spełniony, ponieważ suma nadwyżek we wskazanych latach wynikających z relacji z art. 242 przewyższa wysokość planowanego deficytu operacyjnego w 2023 roku.

Biorąc pod uwagę całość przedstawionych danych oraz uwarunkowania makroekonomiczne mające na nich wpływ, mając przy tym na uwadze obecny stan prawny, przedłożony Radzie Miejskiej w Radomiu i Regionalnej Izbie Obrachunkowej projekt Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasta Radomia na lata 2023-2045 spełnia kryteria niezbędne do przyjęcia przez Organ Stanowiący.